

กระทู้ถามที่ ๐๓๒ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๘ มกราคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอให้ทำการวิจัยสมุนไพรสังฆาต

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

ด้วยข้าพเจ้าได้รับการร้องเรียนจากราษฎรจำนวนมากว่า ขอให้กระทรวงสาธารณสุข ทำการวิจัยสมุนไพรสังฆาตซึ่งทราบจากหมอแผนโบราณในอดีตว่าเพชรสังฆาตมีสรรพคุณรักษาโรคริดสีดวงทวารได้ผลดีมาก โดยเอาต้นเพชรสังฆาตสดตำให้ละเอียดแล้วผสมลงในน้ำกะทิหรือนมสดดื่มวันละหนึ่งครั้ง ริดสีดวงทวารจะหายเนื้อที่ออกหรือหัวริดสีดวงจะยุบลงแล้วหายขาด นอกจากนี้ยังสามารถแก้โรคไวรัสต่างๆ ได้เช่น เป็นดีซ่าน โรคโลหิตจาง หรือเรียกตามศัพท์แพทย์แผนปัจจุบันว่าไวรัสลงตับเอ หรือบี นันเอ นันบี และเอดส์ได้ จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงสาธารณสุขมีแผนและนโยบายที่จะสนับสนุนทำการศึกษาวิจัยสมุนไพรสังฆาต และนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์อย่างไรบ้าง ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงสาธารณสุขเคยทำวิเคราะห์ วิจัยสมุนไพรสังฆาตไว้บ้าง หรือไม่ และได้นำไปใช้อย่างใดบ้าง ขอทราบรายละเอียด

๓. ขอให้ทำการวิจัยเพื่อจะได้ทราบว่าสมุนไพรสังฆาตมีสรรพคุณอย่างไรบ้าง ที่มีการกล่าวกันมากกว่าสามารถรักษาโรคเอดส์และโรคไวรัสลงตับได้นั้นมีความจริงหรือไม่ อย่างไร และขอให้ทำการวิเคราะห์ศึกษาถึงเรื่องดังกล่าวนี้โดยเร็วเพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาติที่กำลังตกต่ำ จะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการสั่งยาจากต่างประเทศจะได้หรือไม่ ประการใด ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิยม วรปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี

พรรคชาติไทย

ข้าพ

ท่านสมาชิกผู้

กระทู้

เพชรสังฆาตแ

คำต่อ

ชื่ออื่นๆ คือ

ลักษณะทั่วไป

ออกตรงข้ามกับ

จะมีสีแดง ส่วน

ข้อควรระวัง

จึงนิยมสอดใส่ใน

สรรพคุณ

วันละ ๓ ครั้งก่อน

ในขณะที่

สมุนไพรสังฆ

คือ มีการส่งเสริม

แล้วนำมาวิจัยทาง

๑. โรง

๒. โรง

๓. โรง

เพชรสัง

สาธารณสุขมูลฐาน

กระทู้ถาม

และได้นำไปใช้อย่าง

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๓๒ ร.

ของ นายนิยม วรปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี
เรื่อง ขอให้ทำการวิจัยสมุนไพรเพชรสังฆาต

ข้าพเจ้า นายรักเกียรติ สุขชนะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

กระทู้ถามที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุขมีแผนและนโยบายที่จะสนับสนุนทำการศึกษาวิจัยสมุนไพรเพชรสังฆาตและนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์อย่างไรบ้าง ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ เพชรสังฆาต มีชื่อวิทยาศาสตร์ Cissus quadrangularis Linn. ชื่อวงศ์ Vitaceae ชื่ออื่นๆ คือ สันชะฆาต เพชรสังฆาต (กรุงเทพฯ) ขันข้อ (ราชบุรี) สมาร้อยต่อ (ประจวบคีรีขันธ์) ลักษณะทั่วไป ต้น เป็นพรรณไม้เลื้อยชนิดหนึ่ง มีมือจับ ใบออกสลับกัน ดอกมีขนาดเล็ก ช่อดอกออกตรงข้ามกับใบ ดอกเป็นช่อดอกที่ชอกใบ เป็นสีแดงหรือชมพูขนาดเล็ก ผลกลมเล็กๆ เมื่อสุกจะมีสีแดง ส่วนที่ใช้เป็นยา คือทั้งต้น ในลำต้นจะมี Calcium oxalate, Carotene, Ascorbic acid ข้อควรระวัง เนื่องจากมี Calcium oxalate อยู่มากทำให้ระคายเคืองลำคอได้เช่นเดียวกับบอน จึงนิยมสอดใส่ในกล้วยสุกหรือมะขามแล้วกลืนลงไป

สรรพคุณ ต้นสด ๑ ข้อ หั่นเป็นชิ้นบางๆ ใส่ในกล้วยสุกหรือห่อด้วยมะขามเปียก รับประทานวันละ ๓ ครั้งก่อนอาหาร รักษาอาการของโรคริดสีดวงทวาร ขับลมในลำไส้

ในขณะนี้กระทรวงสาธารณสุข โดยสถาบันการแพทย์แผนไทยได้มีการดำเนินการศึกษาวิจัยสมุนไพรเพชรสังฆาตร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในรูปแบบของรัฐร่วมกับเอกชนครบวงจร คือ มีการส่งเสริมการปลูกวัตถุดิบ นำวัตถุดิบสมุนไพรเพชรสังฆาตมาผลิตเป็นยารักษาโรคริดสีดวงทวารแล้วนำมาวิจัยทางคลินิกในผู้ป่วยริดสีดวงทวารในโรงพยาบาล ๓ แห่ง คือ

๑. โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร
๒. โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดชลบุรี
๓. โรงพยาบาลบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

เพชรสังฆาต เป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ “สมุนไพรกับการสาธารณสุขมูลฐาน”

กระทู้ถามที่ ๒ กระทรวงสาธารณสุขเคยทำวิเคราะห์ วิจัยสมุนไพรเพชรสังฆาตไว้บ้างหรือไม่ และได้นำไปใช้อย่างไรบ้าง ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ การศึกษาวิเคราะห์วิจัยสมุนไพรเพชรสังฆาต และการนำไปใช้ประโยชน์ คือ

๑. การทดสอบความเป็นพิษแบบเฉียบพลันของต้นเพชรสังฆาต โดยสรศักดิ์ เหลียวไชยพันธ์ และพัทธ์พริ้ง แสงดี คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้รายงานผลการทดสอบความเป็นพิษเฉียบพลันของเพชรสังฆาต โดยการกรอกเข้าปาก ฉีดเข้าทางหน้าท้อง และทาที่ผิวหนัง พอสรุปได้ว่าเพชรสังฆาตเป็นพืชที่มีความเป็นพิษเพียงเล็กน้อย อาการพิษที่ปรากฏขึ้นกับชนิดของสัตว์ทดลอง ระบบต่างๆ ทางสรีรวิทยาของสัตว์ทดลองแต่ละชนิดจะมีความไวต่อเพชรสังฆาตไม่เท่ากัน เมื่อสัตว์ทดลองได้รับสารสกัดของพืชโดยวิธีฉีดเข้าหน้าท้องจะก่อให้เกิดอาการเป็นพิษต่อระบบประสาทเด่นชัดกว่าระบบอื่น และไม่ว่าจะให้โดยวิธีฉีดเข้าทางหน้าท้องหรือป้อนเข้าสู่กระเพาะอาหาร เพชรสังฆาตทำให้สัตว์ทดลองท้องเดิน ซึ่งความรุนแรงขึ้นกับขนาดของเพชรสังฆาตที่ได้รับ การเป็นพิษต่อผิวหนังกระต่ายของสมุนไพรนี้จัดได้ว่าไม่มีพิษในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาทางด้านพิษเรื้อรังของสมุนไพรชนิดนี้

เพชรสังฆาตทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเนื้อเยื่อเมือกในปากและลำคอ ถ้ารับประทานเนื่องจากมีผลึกของสารแคลเซียมออกซาเลต และถ้าถูกผิวหนังจะเป็นผื่นแดง

๒. การศึกษาผลทางคลินิกของยาเพชรสังฆาต โดย เกสัชกรสมนึก สุชัยธนาวิช โรงพยาบาลสวรรค์โลก จังหวัดสุโขทัย ปี ๒๕๓๕ พบว่าอาการริดสีดวงทวารมีอาการปวดน้อยลง อาการดีขึ้น

๓. การศึกษาทางคลินิกของสมุนไพรเพชรสังฆาตในคนไข้โรคริดสีดวงทวารหนัก ที่โรงพยาบาลโลกสำโรง จังหวัดลพบุรี โดยนายแพทย์ฉัตร เสกสรรวิริยะ โดยนำต้นเพชรสังฆาต ๑ เกาสดทั้งส่วนราก ต้น ใบ ดอกและผล มาเตรียมเป็นยาเม็ดลูกกลอนโดยใช้มะขามเปียกที่นึ่งแล้วเป็น paste ในการทำยาเม็ดลูกกลอนสำหรับรับประทาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในผู้ป่วย ๒๒๓ ราย โดยให้ผู้ป่วยริดสีดวงทวารหนักรับประทานครั้งละ ๓ เม็ด วันละ ๓ เวลา ก่อนอาหาร เป็นเวลา ๓ สัปดาห์ แล้วติดตามผลทุกสัปดาห์ พบว่าผู้ป่วยระยะที่ ๑ - ๒ ได้ผลดีมาร้อยละ ๗๐.๑๔ ส่วนผู้ป่วยระยะที่ ๓ - ๔ ได้ผลดีร้อยละ ๖๓.๖๓ สรุปว่ายามาเม็ดสมุนไพรเพชรสังฆาตใช้รักษาโรคริดสีดวงทวารหนักได้ผลดีในระยะเริ่มต้น

กระทู้ถามที่ ๓ ขอให้ทำการวิจัยเพื่อจะได้ทราบว่าสมุนไพรเพชรสังฆาตมีสรรพคุณอย่างไรบ้างที่มีการกล่าวกันมากกว่าสามารถรักษาโรคเอดส์และโรคไวรัสตับได้นั้นมีความจริงหรือไม่ อย่างไร และขอให้ทำการวิเคราะห์ศึกษาถึงเรื่องดังกล่าวนี้โดยเร็ว เพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาติที่กำลังตกต่ำจะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการสั่งยาจากต่างประเทศจะได้หรือไม่ ประการใด ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ สรรพคุณของเพชรสังฆาต ต้นสด ๑ ข่อ หั่นเป็นชิ้นบางๆ ใส่ในกล้วยสุกหรือห่อด้วยมะขามเปียก รับประทานวันละ ๓ ครั้งก่อนอาหาร รักษาอาการของโรคริดสีดวงทวาร ขับลมในลำไส้ ซึ่งประสพการณ์ของหมอพื้นบ้านและโรงพยาบาลชุมชนที่ทำงานด้านการแพทย์แผนไทย สามารถใช้สมุนไพรเพชรสังฆาตทดแทนยาแผนปัจจุบันในการรักษาโรคริดสีดวงทวารได้เป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้มีรายงานจากประเทศอินเดียว่าลำต้นของเพชรสังฆาตใช้พอกเมื่อกระดูกหัก นำคั้นจากต้นกินแก้โรคลักปิดลักเปิด แก้อาการผิวดกของระดู ส่วนสรรพคุณรักษาโรคเอดส์ และโรคไวรัสลงดับยังไม่มียานการศึกษาวิจัยว่าเพชรสังฆาตมีสรรพคุณดังกล่าว